

ĪPHIGENEIA *

*sanguine plācastis ventos et virgine caesā,
cum primum Īliacas Danaī vēnistis ad ōras :*

VIRGIL.

XXVIII

IN Graeciā frātrēs duo, Agamemnōn et Menelāus nōmine, ōlim habitābant. Graeci frātrēs Atrīdās vocābant, quod Atrei filii erant. Agamemnōn omnium Argīvōrum rex erat. Menelāus Lacedaemonios regēbat. Helenē, uxor Menelāi, praeclāra et formōsa rēgīna, cum viro in rēgiā multos annos habitābat. Sed tandem Paris, Trōiānōrum princeps, ad hospitium Menelāi vēnit. Perfidus et ignāvus erat hospes, sed pictis vestīmentis, nitidis capillis fulgēbat. Diū in rēgiā manēbat, et grātus rēgīnae animo erat hospes formōsus. Tandem nocte obscurā Helenam furtim raptāvit et in

* From this point onwards the marking of long syllables in the first and second declensions has in the main been discontinued. The long endings in the third declension will be marked till the end of Chapter XXXV.

nāvem imposuit. Vēla candida ventis secundis dedit, et trans mare ad urbem Trōiam properāvit.

XXIX

Menelāus, ubi hospitis perfidiam vīdit, ad frātre[m] contendit et omnia narrāvit. Agamemnōn irā terribilī exclāmāvit, “Perfidus est Paris; perfidum est tōtum Trōiānōrum genus, sed perfidiae stultitiaeque poenas dābunt. Tōtum exercitum meum ad ōram maritimam convocābo; equitēs peditēsque in nāvēs impōnēmus, et terrā marīque Trōiam oppugnābimus. Ita urbem scelerātam excidēmus et genus perfidum ad Inferos mittēmus. Praedam quoque multam nōs domum reportābimus. Tū quoque Helenam tēcum domum ad rēgiam tuam redūcēs.” Agamemnōn igitur tōtum exercitum ad portum convocāvit. Multi equitēs multi peditēs aderant; principēs quoque omnēs ē tōtā Graeciā eō convēnērunt. Sed venti adversi nāvēs in portū diū retinēbant. Itaque Agamemnōn nuntium ad ōrāculum Delphicum mīsit, et ā Deo responsum petīvit. Triste et terribile responsum dedit Apollo; “Propter iram Diāna nāvēs Graecas in portū retinet, nec ventos secundos dat. Nunquam Graeci ad Asiam nāvigābunt nisi virginis sanguine Deae nūmen plācāverint.”

XXX

Rex, ubi orāculi responsum audīvit, diū sēcum lacrimābat. “Est mihi domi,” inquit, “fīlia cāra, Īphigeneia nōmine, sēdecim annōrum puella. Sine dubio Diāna Īphigeneiam victimam petit. Dīra et crūdēlis est Dea ; sed nōn sine dīs immortālibus ad urbem Trōiam nāvigābimus, et Helenam ex urbe perfidā domum reportābimus.” Nuntium igitur ad Clytaemnestram, uxōrem suam, mīsīt. “Ō Rēgīna,” inquit, “fīliam nostram ad nuptias ornā, et cum fīdis custōdibus ad portum mitte. Achillēs, vir fortis et praeclārus, virginem in mātrimonium dūcet.” Clytaemnestra, ubi rēgis dicta audīvit, magno gaudio fīliam ad nuptias parāvit ; gemmis pretiōsis, vestīmentis pictis, puellam ornāvit, et tandem cum fīdis custōdibus ad portum mīsīt.

XXXI

Itaque magnā spē Īphigeneia ad castra Graecōrum vēnit. Simul ac rēgem vīdit, tum cito ad patrem cucurrit, et collo cāro bracchia candida dedit. Sed ubi maestum rēgis vultum vīdit, “Cūr,” inquit, “mī pater, vultū maesto, capite dēmisso fīliam tuam salūtās ? Nōne libenter fīliam vidēs ?” Tum Agamemnōn tōtam rem fīliae

narrāvit. Ubi autem Īphigeneia dīrum ōrāculi responsum audīvit, tum vērō gelidus tremor per omnēs puellae artūs cucurrit. Humī sē prostrāvit, et patris genua manūsqueprehendit. Multis lacrimis veniam ōrāvit. “Nunquamne,” inquit, “chorus iuvenum domum ad maritum mē dūcent? Nunquamne līberos dulcēs vidēbo et parvulos brachiis meis tenēbo, sed innupta ad Mānēs descendam? Sed ubi fātum fixum immōtumque sensit, tum vērō animum ad mortem firmāvit et fortem nōbilemque puellam sē praebuit. “Nōn mortem,” inquit, “sed ignāviam recūso. Libenter ad Mānēs descendam; morte meā Graecos militēs et Graeciam patriam conservābo. Nōn innupta, non sine līberis dulcibus ad Inferos descendam. Hādēs mē in mātrimōnium dūcet; militēs Graeci et Graecia patria mihi prō līberis erunt. Ita et Inferi et Superi mē in summo honōre habēbunt, quia libenter prō patriā ē vitā excessero.”

XXXII

Dixit, et vultū serēno ad āram prōcessit, et vitam cum sanguine fūdit. Ubi Graeci, misericordiae et amōris plēni, virginem fortem vidērunt, ex omnibus militibus nēmo ferē lacrimas retinuit, sed omnēs gemitum profundum dedērunt.

Graeci igitur, simul ac Diānae nūmen virginis sanguine plācāvērunt, vēla candida vento secundo dedērunt, et ad Asiae ōram nāvigāvērunt. Ibi multos annos Trōiam vī et armis frustrā oppugnābant. Tandem, Deōrum Immortālium auxilio, urbem incendērunt et praedam ingentem domum reportāvērunt. Helenam quoque Menelāus Spartam ad rēgiam redūxit.

Nōne nōbilem praeclāramque virginem Īphigeneiam putātis? Īphigeneiam memoriā semper tenēte, nam prō patriā libenter ē vitā excessit. Nōne alii multi prō patriā ē vitā excessērunt? Multi et Graeci et Rōmāni et Britanni vitam prō patriā libenter dēdidērunt.